

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om arbetsförmedling**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om arbetsförmedling ändras så att systemet med stödjande av arbetskraftens rörlighet inskränks genom att den starthjälp som har betalats för att stöda arbetskraftens rörlighet i hemlandet och återinflyttningen slopas. Också de reseersättningar som betalats nordiska medborgare för besök som de gjort för att bekanta sig med arbetsplatser i Finland föreslås bli slopade.

Arbetslösa och sådana som hotas av arbetslöshet kan enligt förslaget fortfarande få ersättning för kostnader som föranletts av resor som de företagit för att bekanta sig med en arbetsplats, för att underhandla om arbetsavtal eller för att flytta till en ny arbetsplats.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1993. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1993.

MOTIVERING

**1. Nuläget och de föreslagna
ändringarna**

Enligt 3 a § lagen om arbetsförmedling (1645/91) kan en arbetssökande som är arbetslös eller omedelbart hotas av arbetslöshet beviljas resekostnadsersättning för en resa som han gör för att bekanta sig med en arbetsplats, för att underhandla om arbetsavtal eller för att flytta till en ny arbetsplats samt starthjälp för flyttningskostnaderna. Resekostnadsersättning kan även beviljas skolelever och studerande för arbete på annan ort under sommarlovet. För att resekostnadsersättning och starthjälp skall kunna beviljas förutsätts arbetslöshet eller hot om arbetslöshet, men dessutom att sysselsättningsläget inom branschen i fråga utreds både på bostadsorten och på den mottagande orten. Arbetstiden på den nya arbetsplatsen skall i medeltal vara minst 18 timmar i veckan. För att starthjälp skall beviljas krävs ytterligare att förvärvsarbetet är stadigvarande. Starthjälpens belopp motsvarar fullt dagtraktamente enligt resereglementet för statstjänstemän multiplicerat med 35, dvs. 5 775 mk.

Till den som flyttar från utlandet till Finland och en återinflyttande som inleder ett stadigvarande förvärvsarbete kan med stöd av 3 b § lagen om arbetsförmedling (1645/91) betalas starthjälp för ersättande av flyttningskostnaderna. Till en nordisk medborgare som bor i ett nordiskt land kan enligt samma paragraf betalas resekostnadsersättning för resor som han gör för att bekanta sig med arbetsplatser i Finland. Den starthjälp som betalas till en återinflyttande motsvarar till beloppet fullt dagtraktamente enligt nämnda reglemente multiplicerat med 45, 55 eller 65 beroende på varifrån flyttningen företas. Starthjälpens är sålunda 7 425—10 725 mk.

År 1991 beviljades 7 000 personer resekostnadsersättning och 2 100 personer starthjälp för flyttning inom landet. Beloppen är drygt hälften mindre än året innan. Starthjälp för återinflyttande beviljades 750 personer 1991. Under första hälften av 1992 har sammanlagt 260 personer beviljats starthjälp.

Målet för systemet med stödjande av arbetskraftens rörlighet har varit att främja arbetskraftens rörlighet, de arbetslösas möjligheter

att få arbete och besättandet av lediga arbetsplatser. Under det rådande sysselsättningsläget har understöden liten betydelse. Med anledning av detta och med beaktande av att starthjälpen varit avsedd för endast en del av dem som flyttar till annan ort, föreslås det att starthjälpen slopas helt både i här i landet och när det gäller återinflyttning. Också de kostnadsersättningar som beviljas för resor som nordiska medborgare gör för att bekanta sig med en arbetsplats föreslås bli slopade. Denna stödform strider mot avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) och den därmed sammanhängande förordningen om arbetskraftens fria rörlighet, eftersom den begränsar möjligheten att få förmånen till endast nordiska medborgare i de nordiska länderna. Ersättning för sådana resor har 1991 beviljats sammanlagt 160 personer och under första hälften av 1992 sammanlagt 68 personer. Möjligheten att ersätta resekostnader skall enligt förslaget dock hållas kvar, eftersom det vore orimligt gentemot en arbetslös arbetstagarare att tvinga honom att resa på egen bekostnad när arbetskraftsbyrån anvisar honom till en annan ort. Ersättandet av resekostnaderna skulle dessutom främja jämställdheten mellan arbetslösa arbetssökande, deras möjlighet att få arbete samt besättandet av lediga arbetsplatser på ett tillfredsställande sätt, liksom arbetsförmedlingens möjligheter till en aktiv anvisning av arbetsplatser.

Enligt den föreslagna 3 a § i lagen om arbetsförmedling kan en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, på samma sätt som enligt den gällande lagen, få resekostnadsersättning för resa som han gör för att bekanta sig med med en arbetsplats, för underhandlingar om arbetsavtal eller för flyttning till en ny arbetsplats. Hotet om arbetslöshet kan vara överhängande eller också kan arbetslösheten konkretiseras först senare t.ex. när ett vikariat upphör. Enligt förslaget kan motsvarande ersättningar även beviljas studerande eller skolelever för arbete under ledighet.

Om förutsättningarna att få resekostnadsersättning skall enligt förslaget stadgas närmare genom förordning. Enligt förslaget förutsätts det att sökanden har anmält sig till arbetskraftsbyrån och att arbetskraftsbyrån har anvisat sökanden en arbetsplats efter att ha kontrollerat att den är obesatt. På det sättet kunde sökanden också själv skaffa sig arbetsplatsen i fråga. Arbetsplatsen skall enligt för-

slaget finnas i Finland utanför pendlingsregionen för den sökandes hemort. Med avvikelse från vad som nu gäller skall sysselsättningsläget inom arbetssökandens pendlingsregion eller på den mottagande orten sakna betydelse när ersättningen beviljas. Medborgarna inom Europeiska samarbetsområdet föreslås ha samma rätt till ersättning som finländare efter att de har fått arbetstagarställning. Enligt EG-domstolens praxis uppstår rätten att få en sådan service som är förknippad med sociala förmåner först när personen i fråga har arbetstagarställning i respektive land. Arbetstagarställning får en person genom att ingå arbetsavtal.

Resekostnader som skall ersättas är enligt förslaget biljetter, dagtraktamenten och inkvartering som skall ersättas enligt de bestämmelser om andra reseklassen som gäller för ersättande av statstjänstemäns resekostnader. Resekostnaderna skall ersättas enligt det resesätt som till sina totala kostnader är det billigaste möjliga.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

År 1991 användes 23,9 milj. mk för stödjan- de av arbetskraftens rörlighet och 1992, när det reformerade systemet för stödjande av arbetskraftens rörlighet varit i kraft, har till utgången av juli använts ca 7 milj. mk för ändamålet. Av beloppet har knappt 6 milj. mk använts till starthjälp inom landet och till starthjälp till återinflyttande från utlandet och något över en miljon mark till kostnadsersättning för resor i hemlandet. År 1993 är behovet av anslag enligt den föreslagna lagändringen 9 milj. mk., varav en miljon är avsedd för information om återinflyttning, för informationsservicen i Stockholm och för motsvarande informationsverksamhet som skall anordnas i S:t Petersburg, Tallinn och Petroskoi samt för det stöd för ingermanländarnas yrkesfärdigheter som ges i Finland. I beloppet har beaktats att de återinflyttande som har flyttat till Finland innan denna lag träder i kraft enligt lagens ikraftträdelsestadgande kan beviljas starthjälp ända till utgången av juni 1993.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993. Avsikten är att den skall tillämpas på de

ansökningar om rörlighetsunderstöd som lämnats till Arbetskraftsmyndigheten den nämnda dagen eller senare. Den återinflyttande kan enligt gällande stadgande söka starthjälp inom sex månader från inflyttningen till Finland. Därför skall stadgandet angående starthjälp för återinflyttande enligt förslaget tillämpas fram

till utgången av juni 1993 på dem som flyttat till Finland innan lagen träder i kraft, men som först senare får en stadigvarande arbetsplats.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om arbetsförmedling

I enlighet med riksdagens beslut *upphävs* i lagen den 2 juni 1959 om arbetsförmedling (246/59) 3 b §, sådan den lyder i lag av den 13 december 1991 (1645/91), samt *ändras* 3 a och 16 a §§, dessa lagrum sådana de lyder i nämnda lag av den 13 december 1991, som följer:

3 a §

En arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet kan på ansökan beviljas resekostnadsersättning för en resa som han gör för att bekanta sig med en arbetsplats, för att underhandla om arbetsavtal eller för att flytta till en ny arbetsplats. Resekostnadsersättning kan även beviljas skolelever och studerande för arbete på annan ort under ledighet.

Om förutsättningarna för att bevilja resekostnadsersättning stadgas närmare genom förordning.

16 a §

Till straff för bedrägligt utverkande av ersättning som avses i 3 a § och för försök därtill döms enligt 36 kap. 1—3 §§ strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

Denna lag tillämpas på de ansökningar som lämnats in nämnda dag eller senare. En person som flyttat från utlandet till Finland innan denna lag träder i kraft bibehåller dock sin rätt att söka starthjälp för återinflyttande till den 30 juni 1993.

Helsingfors den 9 oktober 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Arbetsminister *Ilkka Kanerva*

Lag

om ändring av lagen om arbetsförmedling

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 2 juni 1959 om arbetsförmedling (246/59) 3 b §, sådan den lyder i lag av den 13 december 1991 (1645/91), samt ändras 3 a och 16 a §§, dessa lagrum sådana de lyder i nämnda lag av den 13 december 1991, som följer:

Gällande lydelse

3 a §

I syfte att främja arbetssökandes möjligheter att få arbete och besättandet av lediga arbetsplatser kan en arbetslös som anmält sig vid arbetskraftsbyrån eller en arbetssökande som omedelbart hotas av arbetslöshet beviljas resekostnadsersättning för en resa som han gör för att bekanta sig med en arbetsplats, för att underhandla om arbetsavtal eller för att flytta till en ny arbetsplats, samt starthjälp för flyttningskostnaderna. Resekostnadsersättning kan även beviljas skolelever och studerande för arbete på annan ort under sommarlovet.

För att resekostnadsersättning och starthjälp skall kunna beviljas förutsätts att

1) den arbetssökande enligt arbetskraftsbyråns bedömning inte har möjligheter att inom boningsortens pendlingsregion placera sig i ett arbete som motsvarar hans yrkesskicklighet,

2) den arbetssökande inom Finland flyttar till ett arbete på en sådan ort utanför sin boningsorts pendlingsregion där det inte finns arbetskraft i hans bransch eller närliggande branscher, och att

3) arbetstiden på den nya arbetsplatsen är i medeltal minst 18 timmar per vecka.

För starthjälp krävs ytterligare att förvärsarbetet är stadigvarande.

3 b §

Finska medborgare, före detta finska medborgare eller personer av vars föräldrar åtminstone den ena har eller har haft finskt medborgarskap och som flyttar till Finland och inleder ett stadigvarande förvärsarbete kan beviljas starthjälp för ersättande av flyttningskostnaderna. För starthjälp krävs dessutom att arbetstiden på den

Föreslagen lydelse

3 a §

En arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet kan på ansökan beviljas resekostnadsersättning för en resa som han gör för att bekanta sig med en arbetsplats, för att underhandla om arbetsavtal eller för att flytta till en ny arbetsplats. Resekostnadsersättning kan även beviljas skolelever och studerande för arbete på annan ort under ledighet.

Om förutsättningarna för att bevilja resekostnadsersättning stadgas närmare genom förordning.

(Upphävs)

Gällande lydelse

nya arbetsplatsen är i medeltal minst 18 timmar per vecka och att förvärvsarbetet är stadigvarande.

En nordisk medborgare som bor i ett nordiskt land och som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet kan beviljas resekostnadsersättning för resor som han gör för att bekanta sig med arbetsplatser i Finland. Ersättning kan även beviljas för resekostnader för medföljande make och barn. Med make jämställs även en person som lever i äktenskapsliknande förhållanden med den som företar resan.

16 a §

Till straff för bedrägligt utverkande av understöd som avses i 3 a och 3 b §§ och för försök därtill döms enligt 36 kap. 1—3 §§ strafflagen.

Föreslagen lydelse

16 a §

Till straff för bedrägligt utverkande av ersättning som avses i 3 a § och för försök därtill döms enligt 36 kap. 1—3 §§ strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

Denna lag tillämpas på de ansökningar som lämnats in nämnda dag eller senare. En person som flyttat från utlandet till Finland innan denna lag träder i kraft bibehåller dock sin rätt att söka starthjälp för återinflyttande till den 30 juni 1993.
